

CO SE DOZVÍME NA OBALU POTRAVIN?

Údaje uváděné na obalech potravin jsou pro spotřebitele základním zdrojem informací, aby se mohl rozhodnout při výběru ze širokého spektra výrobků. Co a jak musí být na baleném výrobku uvedeno, ukládají české zákony a prováděcí vyhlášky a také nařízení Evropského společenství.

V České republice jsou základní požadavky na označování všech potravin stanoveny zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů. Další požadavky jsou pak stanoveny v prováděcích vyhláškách k zákonu. Také veterinární zákon obsahuje některé zvláštní požadavky, které souvisejí s označováním některých produktů živočišného původu.

Od prosince 2014 začnou platit **nová pravidla značení potravin**, a to díky novému **nařízení 1169/2011/ES**. Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Které nejdůležitější údaje o výrobku bychom měli na jeho obalu vždy najít? Především by to měl být **název výrobce, dovozce nebo prodávajícího, název druhu, skupiny nebo podskupiny výrobku, údaj o množství výrobku (hmotnost nebo objem), datum spotřeby, údaj o způsobu skladování a použití, u některých potravin výživové hodnoty a složení výrobku**.

Důležité a potěšitelné je také to, že podle výše uvedeného nařízení Evropské unie bude muset být na obalech **větší písmo** (o velikosti 0,9 milimetrů u nejmenších obalů jako například žvýkačky a 1,2 milimetrů u větších obalů) a nově budou muset být označeny například alergeny. O dva roky později by měly být na obalu výrobku uvedeny také údaje o jeho výživových hodnotách. Někteří výrobci tento údaj začnou snad uvádět již dříve se změnou obalů.

Čeho bychom si měli na obalu potravinového výrobku zejména všimnout? Určitě to bude **dobu spotřeby**. Ta může být vyjádřena dvěma způsoby - jednak datem použitelnosti nebo také datem minimální trvanlivosti.

Datum použitelnosti je na obalech uvedeno slovy "Spotřebujte do...". A měl by následovat den, měsíc a rok této lhůty. Datum použitelnosti by mělo vyjádřit dobu, po kterou si potraviny uchovávají své vlastnosti a zdravotní nezávadnost. Výrobce u těchto výrobků musí také uvést podmínky skladování.

Doba použitelnosti se používá pro potraviny, které rychle podléhají zkáze, tedy například mléčné výrobky, chlazené maso, lahůdky apod. Výrobky s prošlou dobou použitelnosti jsou považovány za zdravotně závadné a nesmějí být prodávány.

Datum minimální trvanlivosti je uvedeno slovy "Minimální trvanlivost do ...". A opět by měl být uveden den, měsíc a rok.

Datem minimální trvanlivosti by měly být označovány potraviny, které se rychle nekazí, tj. například konzervy, nápoje, těstoviny. Tyto výrobky lze prodávat i po uplynutí data minimální trvanlivosti, pokud jsou splněny tři základní podmínky - musí být zdravotně nezávadné, musí být umístěny odděleně od ostatních prodáváných potravin a zřetelně označené jako prošlé. Po ukončení data minimální trvanlivosti výrobce negarantuje chuťové a výživové kvality výrobku, zodpovědnost za zdravotní nezávadnost potraviny přebírá prodejce.

Země původu - uvádění tohoto údaje je obecně povinné. Původ potravin je nutný označovat u hovězího masa, vajec, čerstvého ovoce a zeleniny. U jiných výrobků není přesná země původu v rámci EU zatím uváděna.

Složení výrobku je údaj, který by měl zahrnovat všechny složky použité při výrobě, které zůstávají jako součást potraviny. Nově budou muset být jasně odlišeny alergeny, a to tučným typem písma. Přidatné látky, takzvaná éčka, se uvádějí kategorií (konzervant, barvivo, sladidlo, stabilizátor atd.) a názvem nebo kódem E a číslem. Pokud je nějaká složka zvýrazněná (v názvu nebo grafice) nebo je důležitá pro charakterizaci potraviny, je třeba její podíl uvést v procentech.

Výživové hodnoty se většinou vztahují na 100 gramů či mililitrů. Setkat se můžeme se zkratkou DDD (doporučené denní množství) nebo GDA (guideline daily amounts - česky "směrnice pro denní množství"), což vyjadřuje informaci, jaký podíl tvoří porce dané potraviny z doporučeného denního příjmu energie, případně jednotlivých živin (bílkovin, sacharidů, tuků, vlákniny, soli apod.). V současné době platí povinnost uvádět výživové hodnoty jen u výrobků obsahujících výživové tvrzení, jako například s nízkým obsahem tuku, nebo u potravinových doplňků a potravin pro ozvláštní výživu. Od konce roku 2016 však tyto údaje budou muset být téměř na všech potravinách.

A už úplnou samozřejmostí by měla být zřetelně vyznačena **cena výrobku**. A to ať již na obalu výrobku nebo na jiném přístupném místě, například na regálu, na kterém je výrobek vystaven.

V závěru je třeba zdůraznit, že údaje na balení potravin na trhu v České republice musí být uvedeny **v českém jazyce**, kromě obchodního názvu potraviny. Údaje musí být pro spotřebitele **srozumitelné**, uvedené na **viditelném místě**, snadno **čitelné**, **nezakryté**, **nepřerušované jinými údaji**, **nesmazatelné** a vyjádřené **v nekódované formě**. To znamená, že způsoby označování potravin musí být prováděny tak, aby **neuváděly spotřebitele v omyl**.

Zdroj: Potravinářská komora ČR